

Zobacz... *51* *52*

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

**DO SZYTKO
PŁYNOWEGO**
Egz. Nr 1

plk dr Bogusław BIDZIŃSKI

**ZASADY OPRACOWYWANIA
I PRZEKAZYWANIA ZADAŃ BOJOWYCH**

**ARCHIWUM
MINISTERSTWA SZKOLENIA
AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO**
im. gen. broni K. Świerczewskiego
836565

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1970

Strona: 13

Zobacz

51

52

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

**DO SZYTKO
KAROLOWEGO**

Egz. Nr 1

plk dr Bogusław BIDZIŃSKI

**ZASADY OPRACOWYWANIA
I PRZEKAZYWANIA ZADAŃ BOJOWYCH**

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZOLENTOW
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego**

836565

WARSZAWA

PAŹDZIERNIK

1970

Stron: 18

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

Przeł. prof. KGT

DO UŻYTKU
KATEDRY

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY TO I SZT. OPERAC.

~~T A J N E~~

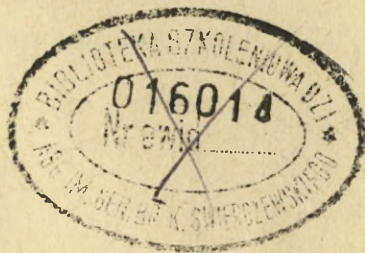
Egz.Nr ...

1

płk dypl. Tadeusz BEŁCZEWSKI

płk dr Bogusław BIDZIŃSKI

ZASADY OPRACOWYWANIA I PRZEKAZYWANIA ZADAŃ BOJOWYCH

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
36565

WARSZAWA

KWIECIEŃ

1970 r.

PLAN SKRYPTU

WSTĘP

- I. ZASADY FORMUŁOWANIA I PRZEKAZYWANIA ZADAŃ BOJOWYCH
- II. KIERUNKI I SPOSOBY USPRAWNIEŃ FORMUŁOWANIA I PRZEKAZYWANIA ZADAŃ BOJOWYCH
- III. FORMY I SPOSOBY PRZEKAZYWANIA ZADAŃ BOJOWYCH

W S T Ę P

Doprowadzenie zadań bojowych do wykonawców jest jedną z najważniejszych funkcji dowodzenia, a tym samym, jednym z zasadniczych obowiązków każdego sztabu. Terminowe przekazanie zadań bojowych do wykonawców jest niezbędnym warunkiem wprowadzenia decyzji dowódcy w życie.

Charakter współczesnego pola bitwy, a przede wszystkim duża manewrowość, dynamiczność oraz szybkość i gwałtowność zmian sytuacji powodują konieczność poszukiwania takich środków i sposobów opracowywania i przekazywania zadań bojowych, które zapewnią ich realizację w możliwie najkrótszym czasie.

W opracowywanym materiale omawia się obowiązujące zasady opracowywania i przekazywania zadań bojowych za pomocą tych środków technicznych, którymi dysponują sztaby oddziałów i związków ogólnowojskowych obecnie oraz tych, które wędą do ich wyposażenia w najbliższej przyszłości. Zwraca się także uwagę na różnice jakie występują w formułowaniu i opracowywaniu zadań bojowych w okresie pokoju, w warunkach dużej ilości czasu oraz w toku prowadzenia działań bojowych.

W tym ostatnim przypadku zadania bojowe powinny być formułowane i przekazywane z zasady w krótkich zarządzeniach bojowych.

Skrypt przeznaczony jest dla słuchaczy wszystkich kursów ASG.

I. ZASADY FORMUŁOWANIA I PRZEKAZYWANIA ZADAŃ BOJOWYCH

Decyzję dowódcy przekazuje się wykonawcom w zadaniach bojowych, wytycznych do współdziałania i różnego rodzaju zarządzeniach.

Pod pojęciem zadania bojowego należy rozumieć zadanie postawione wojskom /oddziałom, związkom taktycznym, związkom operacyjnym/ dla osiągnięcia określonego celu walki /operacji/ w ustalonym czasie. W natarciu, na przykład, zadanie bojowe może polegać na zniszczeniu /rozbiciu/ zasadniczego zgrupowania przeciwnika w określonym pasie, na ustaloną głębokość i opanowaniu określonego terenu.

Podstawą do formułowania zadań bojowych jest decyzja dowódcy.

Zależnie od szczebla dowodzenia i sytuacji zadania bojowe formułuje się w:

a/ na szczeblu frontu:

- dyrektywach operacyjnych;
- dyrektywach operacyjnych dla jednego wykonawcy /nazywanych także "wyciągami z dyrektyw"/;
- rozkazach operacyjnych;
- rozkazach operacyjnych dla jednego wykonawcy;^{1/}
- zarządzeniach bojowych;

b/ na szczeblu armii:

- rozkazach operacyjnych;
- rozkazach operacyjnych dla jednego wykonawcy;^{1/}
- zarządzeniach bojowych;

c/ na szczeblu dywizji i pułku:

- rozkazach bojowych;
- rozkazach bojowych dla jednego wykonawcy;^{1/}
- zarządzeniach bojowych.

W dyrektywie operacyjnej i rozkazie operacyjnym /bojowym/ podaje się zadania bojowe dla wszystkich wykonawców i na całą głębokość planowanych dla nich działań /operacji, zadania dnia, a w pułku zadania następnego/. Rozkaz operacyjny

1/ Nazywa się je także "wyciągami z rozkazów operacyjnych /bojowych/".

frontu opracowuje się zazwyczaj na jeden dzień operacji.

W celu zapewnienia możliwie największej tajemnicy działań, dyrektywy operacyjnej i rozkazu operacyjnego frontu i armii nie wysyła się podległym związkom. Dlatego dyrektywę i rozkaz operacyjny frontu opracowuje się w zasadzie w jednym egzemplarzu, a rozkaz operacyjny armii - w dwóch egzemplarzach /jeden egzemplarz pozostaje w armii, a drugi przesyła się do sztabu frontu/.

Rozkaz bojowy dywizji może być przekazany ustnie i w formie dokumentu wszystkim podległym oddziałom.

W pułku wydaje się ustny rozkaz bojowy, który sztab opracowuje na piśmie, ale z zasady nie wysyła podległym pododdziałom.

W dyrektywie operacyjnej frontu, rozkazie operacyjnym frontu /armii/ oraz rozkazie bojowym dla jednego wykonawcy /"wyciągu z dyrektywy operacyjnej", "wyciągu z rozkazu operacyjnego lub rozkazu bojowego"/ zadania bojowe formułuje się zazwyczaj oddzielnie dla każdego związku /oddziału, pododdziału/ na całą głębokość jego działania /operacji, zadania dnia, zadania następnego/.

We froncie, w armii i dywizji opracowuje się je na piśmie w dwóch egzemplarzach, z których jeden przesyła się wykonawcy, a drugi - pozostawia w sztabie opracowującego związku. W dywizji i w pułku rozkaz bojowy dla jednego wykonawcy /dla pułku, batalionu/ przekazuje się zazwyczaj ustnie. Jego treść powinna być utrwalona w formie dokumentu.

W dyrektywie operacyjnej i rozkazie operacyjnym /bojowym/ zarówno dla wszystkich jak i dla jednego wykonawcy nie wolno podawać czasu użycia broni jądrowej i czasu rozpoczęcia operacji /działań bojowych/. Dane te podaje się dowódcem osobiście, przez oficerów łącznikowych lub szyfrem w takim czasie, żeby wojska mogły rozpocząć w terminie wykonanie zadań bojowych.

W dyrektywie operacyjnej i rozkazie operacyjnym /bojowym/ formułuje się zagadnienia w sposób przedstawiony w Regulaminie Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja, pułk/ i Regulaminie Służby Polowej Sztabów.^{2/}

2/ Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja
1964 r. § 53. Regulamin Służby Polowej Sz
1966 r. § 99.

W dyrektywie operacyjnej i rozkazie operacyjnym /bojowym/ dla jednego związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ podaje się zwykle:

W pierwszym punkcie - krótką ocenę zgrupowania i działań nieprzyjaciela.

W drugim punkcie - zadanie związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/^{3/} oraz zadania realizowane siłami i środkami tego związku w pasie działania związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ wykonującego rozkaz.

W trzecim punkcie - zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi.

W czwartym punkcie - zadania bojowe związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ wykonującego rozkaz, z wymienieniem składu środków wzmocnienia, wsparcia, linii rozgraniczenia i rejonu rozmieszczenia stanowiska dowodzenia, osi jego zmiany i czasu gotowości wojsk do działań bojowych.

W piątym punkcie - zastępców dowódcy.

Dyrektywy operacyjne i rozkazy operacyjne /bojowe/ dla jednego związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ przygotowuje się i przekazuje do wykonawców w czasie organizacji operacji /walki/. W toku działań bojowych zadania bojowe przekazuje się z zasady w krótkich zarządzeniach bojowych.

W zarządzeniach bojowych formułuje się zwykle szczegółowe zadania bojowe, a więc takie, które dotyczą realizacji określonej części ogólnego zadania operacji lub zadania dnia /np. odparcia przeciwuderzenia, wprowadzenia do bitwy drugiego rzutu, przejścia do pościgu, zwalczania desantu/.

Zarządzenia bojowe przekazuje się każdemu wykonawcy oddzielnie. Podaje się w nich zwykle:

- krótką ocenę zgrupowania i działań nieprzyjaciela;
- zadanie bojowe związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/;
- zadania wykonane na korzyść ^{yw} związku operacyjnego /związku taktycznego, oddziału/ siłami i środkami wyższego dowódcy;

3/ W zakresie niezbędnym dla zrozumienia zadania przez podwładnych.

- czas gotowości wojsk do wykonania zadań;
- termin i sposób zameldowania decyzji.

W razie potrzeby mogą być podane zadania sąsiadów i inne dane.

Treść i układ dyrektyw operacyjnych, rozkazów operacyjnych i rozkazów bojowych zostały przedstawione w następujących wydawnictwach:

- a/ "Wzory dyrektyw operacyjnych, rozkazów operacyjnych oraz zarządzeń i meldunków bojowych /front, armia/"^{4/}.
- b/ "Taktyka Ogólna - Przykłady Taktyczne"^{5/}.

Zadania bojowe przygotowywane w okresie pokoju i w okresie wojny posiadać będą szereg istotnych różnic zarówno w treści jak i w formie. Przed rozpoczęciem wojny, w okresie pokoju istnieją bowiem warunki pozwalające na przygotowanie szczegółowych zadań bojowych. W tym okresie, ze względu na ewentualną konieczność przystąpienia do realizacji zadań bojowych przez wszystkich wykonawców jednocześnie i w możliwie najkrótszym czasie istnieje potrzeba opracowania zadań w związkach ogólnowojskowych na jeden - dwa dni wojny w takich szczegółach, które zapewnią możliwość niemal natychmiastowej ich realizacji przez bezpośrednich wykonawców.

Po wybuchu wojny, w toku operacji, z zasady nie będzie warunków do przygotowania tak szczegółowych zadań bojowych. Mając na względzie konieczność uprzedzenia przeciwnika w uderzeniu oraz skrajnie ograniczony czas na organizację operacji /działań bojowych/ przygotowanie i przekazywanie tak szczegółowych dyrektyw i rozkazów bojowych jak to ma miejsce w okresie pokoju nie zapewniłoby operatywnego dowodzenia wojskami.

W okresie pokoju zadania bojowe powinny być opracowane i przekazane w takiej formie, która zapewni ich wykonanie w możliwie najkrótszym czasie i bez potrzeby dodatkowego planowania działań. W związkach ogólnowojskowych zadania bojowe

4/ "Wzory dyrektyw operacyjnych, rozkazów operacyjnych oraz zarządzeń i meldunków bojowych /front, armia/", wyd. ASG 1970 r. Nr Biblioteki Szkoleniowej 015309.

5/ Podręcznik "Taktyka Ogólna - Przykłady Taktyczne", wyd. MON 1969 r.

powinny być opracowane w formie pisemnych dyrektyw /rozkazów operacyjnych i rozkazów bojowych/ i przekazywane wykonawcom w formie graficznej na mapie z odpowiednią legendą, pisemnej dyrektywy /rozkazu operacyjnego lub bojowego dla poszczególnych wykonawców/, do których załącza się wytyczne współrzędności oraz zarządzenia zabezpieczenia działań..

We współczesnych działaniach bojowych będą podejmowane decyzje, które bez względu na szczebel dowodzenia, muszą być zrealizowane w czasie od kilkudziesięciu sekund do kilku minut. Dotyczyć one będą głównie wykonania uderzeń jądrowych, uderzeń lotnictwa, odparcia ataków lotnictwa, "kawalerii powietrznej", desantów powietrznych i uderzeń związków pancernych i zmechanizowanych przeciwnika, które nastąpią bezpośrednio po jego uderzeniach nuklearnych.

Czas na wprowadzenie w życie decyzji dotyczących bezpośredniego starcia oddziałów i związków ogólnowojskowych w toku bitwy będzie zazwyczaj dłuższy. Na szczeblu dywizji i armii może on wynosić kilkadziesiąt minut. Jeszcze więcej czasu posiadać będą związki taktyczne i operacyjne na wprowadzenie w życie decyzji, które dotyczyć będą organizacji działań w kolejnym dniu walki lub nowej operacji.

Znaczne różnice czasu wprowadzenia decyzji w życie wskazują, że nie można ustalić schematu dotyczącego treści, formy i sposobu przekazywania zadań bojowych. W związku z tym należy sformułować następujące zasady:

1. Zadania bojowe muszą być postawione w takim terminie, który zapewnia wprowadzenie decyzji w życie.
2. Im mniej jest czasu na realizację decyzji, tym szybciej i krócej należy rozkazywać.
3. Przed sformułowaniem zadania bojowego należy przemyśleć:
 - a/ kto jest bezpośrednim wykonawcą zadania i ile czasu potrzeba mu na przygotowanie się do jego realizacji;
 - b/ jaka musi być treść i forma zadania bojowego, ażeby wykonawca zrozumiał je w jak najkrótszym czasie i zgodnie z decyzją dowódcy wydającego rozkaz;
 - c/ w jaki sposób można najszybciej przekazać zadanie bojowe.
4. Zadania bojowe należy przekazywać według ich pilności i ważności.

5. W gwałtownie zmieniającej się sytuacji w zadaniach bojowych należy ujmować jedynie główne problemy i w żadnym wypadku nie decydować za podwładnych.
6. Jeśli pozwala na to czas, należy uprzedzać podwładnych za pomocą zarządzeń wstępnych - o czasie i sposobie otrzymania nowego zadania bojowego.

Za główne kryterium w ocenie wartości zadania bojowego w procesie dowodzenia należy uznać czas potrzebny na przekazanie i zrozumienie przez wykonawcę treści tego zadania zgodnie z decyzją wydającego rozkaz.

Czas ten zależy głównie od:

1. Szybkości sformułowania zadania bojowego.
2. Stopnia automatyzacji obiegu procesów informacyjnych lub środków wykorzystywanych do przekazywania zadań bojowych.
3. Formy zadania bojowego.
4. Sposobu jego przekazywania.
5. Wyszkożenia i inteligencji wykonawcy rozkazu.

W dyrektywach, rozkazach i zarządzeniach bojowych nie może być żadnego zbędnego słowa. Każdą zawartą w nich informację należy głęboko przemyśleć i wyrazić możliwie najkrócej, używając powszechnie obowiązujących pojęć. Treść ich powinna być ujęta w najbardziej zwięzłą formę.

Na przykład należy powiedzieć /napisać/:

- "nacierać w kierunku ..." /zamiast "prowadzić działania zaczepne w kierunku"/;
- "zakończyć rozbicie nieprzyjaciela w rejonie" zamiast "wykorzystać skutki broni masowego rażenia i zniszczyć nieprzyjaciela w rejonie"/;
- "bronić rubieży" /zamiast przejść do obrony na rubieży"/.

Jednoznaczne zrozumienie przez wszystkich "języka rozkazów" osiąga się przede wszystkim przez dobór najbardziej odpowiadających rzeczywistości pojęć, ustalenie ich treści znaczeniowej, oraz konkretyzację zadań w czasie i przestrzeni.

Pojęcia i ich treść znaczeniową należy ustalić dla całych sił zbrojnych i zapewnić najlepsze warunki współpracy i współdzia-

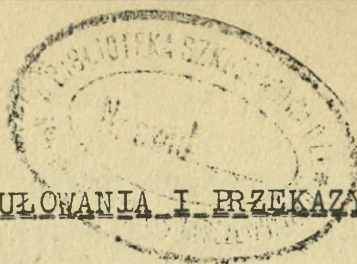
łania z armiami zaprzyjaźnionych krajów.

Wydając rozkazy i zarządzenia bojowe należy zawsze określić termin wykonania zadań lub czas, z którego przekazywana informacja pochodzi.

Na przykład należy formułować:

- "zniszczyć nieprzyjaciela w rejonie i do/godz., data/ opanować rubież" /zamiast "zniszczyć nieprzyjaciela w rejonie i opanować rubież"/;
- "o /godz., data/ stwierdzono strefę skażeń o natężeniu 50 rtg w rejonie" /zamiast "stwierdzono strefę skażeń o natężeniu 50 rtg w rejonie"/.

Treść zadania bojowego powinna zawierać jedynie informacje niezbędne do jego zrozumienia przez wykonawcę rozkazu. Ilość informacji zawarta w treści dyrektywy i rozkazu operacyjnego /bojowego/ zależy głównie od czasu potrzebnego na ich przekazanie i zrozumienie przez wykonawcę.

II. KIERUNKI I SPOSOBY USPRAWNIENIA FORMUŁOWANIA I PRZEKAZY- WANIA ZADAŃ BOJOWYCH

Najwyższą sprawność formułowania zadań bojowych można uzyskać dzięki kompleksowym zautomatyzowanym systemom dowodzenia, opartym na wysoko wydajnych maszynach cyfrowych i analogowych oraz różnego rodzaju urządzeniach umożliwiających automatyczne obrazowanie informacji i kierowanie "ogniem" rakiet, artylerii i innych środków rażenia. W takich systemach sformułowanie i przekazywanie zadania bojowego może trwać od ułamka sekundy do kilku sekund.

Opracowanie zasad teoretycznych takich systemów nie nastrocza dzisiaj większych trudności. W wysoko rozwiniętych pod względem ekonomicznym krajach istnieje również baza materialna do budowy odpowiednich urządzeń technicznych. Dlatego też rozpatrując zagadnienie usprawniania przekazywania zadań bojowych, trzeba pamiętać o tym, że w miarę postępu technicznego i rozwoju automatyzacji otwierać się będą coraz to nowe możliwości rozwiązania tego problemu. Należy więc, poszukując nowych dróg i sposobów przekazywania zadań bojowych, uwzględniać zarówno obecne wyposażenie techniczne sztabów jak i te, którymi będą one dysponować w perspektywie najbliższych lat. Można do nich zaliczyć:

a/ w grupie środków łączności: środki radiowe, radioliniowe i radiotelefoniczne, telekopiowe i telewizyjne, przewodowe i ruchome oraz automatyczne urządzenia utajniające;

b/ w grupie środków małej mechanizacji: mechaniczne i elektryczne maszyny do pisania, różnego rodzaju urządzenia do powielania i fotografowania dokumentów pisemnych i graficznych;

c/ w grupie środków pomocniczych: wzory dyrektyw, rozkazów operacyjnych /bojowych/ i zarządzeń bojowych, sformalizowane blankiety rozkazów i zarządzeń bojowych itp.

W ostatnich latach sztaby zostały wyposażone w doskonalsze środki przekazywania informacji, w tym także zadań bojowych. Do najważniejszych osiągnięć w tej dziedzinie można zaliczyć oddanie do użytku sztabów związków operacyjnych

i taktycznych urządzeń do automatycznego utajniania informacji /co pozwala na przekazywania zadań bojowych środkami technicznymi, bez potrzeby ich utajniania/, telekopii i niektórych radiostacji dwupiętrowych.

Podjęte na szeroką skalę na podstawie uchwał naszej Partii przedsięwzięcia i prace w dziedzinie rozwoju nauki i techniki stworzą niewątpliwie nowe możliwości wyposażenia sztabów w jeszcze doskonalsze środki do przekazywania zadań bojowych.

Przed kadrą naszego wojska wyłania się zadanie najbardziej efektywnego wykorzystania tych środków, które zostały wprowadzone do wyposażenia sztabów.

Mając na względzie to, że w najbliższej przyszłości głównym środkiem przekazywania zadań bojowych na odległość pozostanie w dalszym ciągu radio, trzeba poszukiwać możliwie najzwięźlejszych form wyrażenia słowami treści rozkazów i zarządzeń bojowych. Jednym ze sposobów pozwalających na osiągnięcie tego celu może być opracowanie i zastosowanie zwięzłych wzorów dyrektyw /rozkazów/ operacyjnych, oraz rozkazów i zarządzeń bojowych. Ważne znaczenie może mieć również opracowanie i wykorzystanie sformalizowanych blankietów zarządzeń bojowych.

Duże korzyści może przynieść również szersze zastosowanie i umiejętne wykorzystanie radiostacji zapewniających telegraficzną łączność dalekopisową. Wykorzystując te środki na szerszą skalę można będzie szybciej opracowywać pisemne dokumenty bojowe.

Znaczne możliwości usprawnienia przekazywania zadań bojowych otwierają się dzięki wprowadzeniu do wyposażenia sztabów telekopii, która umożliwia przekazywanie wiernej kopii mapy, fotografii, szkicu lub treści pisemnego dokumentu o wymiarach 30 cm x 20 cm i mniejszych.

Jeszcze większe możliwości przekazywania zadań bojowych na odległość zostaną zapewnione po pomyślnym zakończeniu prac nad skonstruowaniem aparatów telekopiowych pozwalających na przekazywanie zadań bojowych przedstawionych w formie graficznej na mapach o wymiarach 100 cm x 50 cm oraz nad zastosowaniem fototelegrafów telewizji i teleszkicowników w wojsku.

Wprowadzenie do wyposażenia sztabów tych środków i połączenia ich z automatycznymi urządzeniami utajnającymi stworzyło by warunki do przekazywania zadań bojowych i innych informacji graficznych w czasie od kilkudziesięciu sekund do kilku minut.

Prowadzone są także prace nad wyprodukowaniem urządzeń do szybkiego powielania map i innych dokumentów graficznych. Obiecujące perspektywy w tej dziedzinie wyłaniają się w związku z możliwością wykorzystania do tego celu kserografii, fotokopiarek, termokopiarek i urządzeń fotograficznych.

Znaczne przyspieszenie obiegu informacji można zapewnić także przez szersze wykorzystanie środków "małej mechanizacji". Jak wynika z przeprowadzonych doświadczeń opracowanie pisemnej dyrektywy lub rozkazu operacyjnego /bojowego/ przez dobrze przygotowanych oficerów sztabów metodą bezpośredniego dyktowania treści z mapy piszącemu na maszynie lub zastosowania sformalizowanych blankietów zarządzeń bojowych skraca czas realizacji tego przedsięwzięcia około trzy - cztery razy. Zastosowanie sformalizowanych blankietów umożliwia opracowanie rozkazu bojowego do natarcia dla dywizji w ciągu 9-10 minut i przekazanie go do wykonawcy środkami radiowymi w czasie 4-6 minut ^{6/}. Za pomocą tych dokumentów można przekazać także zarządzenia bojowe ustalonymi z góry sygnałami w czasie kilku sekund. Zastosowanie sformalizowanych i zunifikowanych blankietów rozkazów i zarządzeń bojowych może się przyczynić w znacznym stopniu do usprawnienia przekazywania zadań bojowych przy obecnym wyposażeniu sztabów.

6/ Są to czasy uzyskane podczas eksperymentalnych ćwiczeń przeprowadzonych w warunkach stacjonarnych.

III. FORMY I SPOSOBY PRZEKAZYWANIA ZADAŃ BOJOWYCH

Współczesne środki techniczne stwarzają możliwość przekazywania zadań bojowych w formie ustnej, pisemnej, graficznej lub sygnałów. Każda z tych form ma dodatnie i ujemne strony.

Forma ustna umożliwia stosunkowo szybkie przekazywanie i zrozumienie zadania bojowego przez wykonawcę. Ma ona tę wyższość nad innymi formami, że stwarza możliwość sprawdzenia zrozumienia zadania i wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości. Przekazanie zadań bojowych o bogatej treści przy zastosowaniu tej formy wymaga jednak więcej czasu niż przy zastosowaniu formy graficznej.

Pisemna forma przekazywania zadań bojowych ma tę zaletę, że umożliwia utrwalenie dowolnej treści powszechnie dostępnymi i stosowanymi środkami. Stwarza to możliwość opracowania zadań bojowych w formie dokumentów i odtworzenia w dowolnym czasie ich treści. Przedstawienie zadania bojowego w dotychczasowej "klasycznej" formie pisemnej pochłania jednak bardzo dużo czasu. Należy więc szukać możliwości szybszego opracowania rozkazów i zarządzeń bojowych w formie pisemnej. Skrócenie czasu na opracowanie dyrektyw pisemnych, rozkazów operacyjnych/bojowych/ i zarządzeń bojowych można uzyskać przez wykorzystanie:

- mechanicznych i elektrycznych maszyn do pisania;
- radiostacji zapewniających telegraficzną łączność dalekopisową;
- dyktafonów;
- sformalizowanych i zunifikowanych blankietów rozkazów i zarządzeń bojowych.

Forma graficzna umożliwia najszybsze i obrazowe przedstawienie bogatej treści zadania bojowego oraz odczytanie i zrozumienie przez wykonawcę w bardzo krótkim czasie. Wyposażenie sztabów w środki telekopiowe, fototelegraficzne, telewizyjne i urządzenia fotograficzne pozwala na znacznie szersze zastosowanie tej formy. Poza tym przekazanie zadań

bojowych w formie rozkazu na mapie lub fotografii tej mapy skraca znacznie czas potrzebny wykonawcom na planowanie działań bojowych.

W formie sygnałów mogą być przekazywane stosunkowo krótkie zadania bojowe. Zarówno treść tych zadań bojowych, jak i przekazywane sygnały muszą być uprzednio ustalone pomiędzy wydającym rozkazy a ich wykonawcą.

Sygnały zapewniają najszybsze przekazanie zadań bojowych. Należy więc stosować je głównie w tych sytuacjach, w których każda sekunda jest ważna dla wprowadzenia decyzji w życie i uprzedzenia nieprzyjaciela o uderzeniu. W formie sygnału należy przekazywać wszystkie zadania związane z alarmowaniem wojsk, wykonaniem pierwszego i kolejnych uderzeń raketowo-jądrowych, rozpoczęciem działań, odparciem uderzeń kontratakujących czołgów, atakującej "kawalerii powietrznej" itp.

O wyborze takiej czy innej formy przekazania zadania bojowego decydują konkretna sytuacja taktyczno-operacyjna i posiadane przez sztab środki do przekazania treści tego zadania. Dobre rezultaty można osiągnąć łącząc umiejętnie różne formy przekazywania zadań bojowych.

Warto także rozważyć możliwość udoskonalenia sposobów przekazywania zadań bojowych. Na podstawie dotychczasowej praktyki bojowej i wniosków z ćwiczeń zostały wypracowane następujące sposoby przekazywania zadań bojowych:

- a/ osobiście przez dowódcę;
- b/ za pośrednictwem upoważnionych do przekazywania zadań oficerów sztabu;
- c/ przez techniczne środki łączności;
- d/ wysyłając wykonawcom pisemne lub graficzne dokumenty bojowe przez oficerów sztabu /oficerów łącznikowych/.

W oparciu o dotychczasowe doświadczenia za najlepszy sposób należy uznać przekazanie osobiście przez dowódcę zadania bojowego - w formie graficznej na mapie w połączeniu z ustnym rozkazem /zarządzeniem/ bojowym - bezpośredniemu wykonawcy. Sposób ten - aczkolwiek traci się stosunkowo dużo czasu na przejazd - zapewnia najszybsze i najwierniejsze

przekazanie i zrozumienie zadania bojowego przez podwładnego. Stosując ten sposób można również zyskać czas potrzebny na planowanie działań bojowych i utrzymać je w największej tajemnicy.

Gwałtowne zmiany sytuacji, tworzenie się ognisk bitwy /walki/, działania w głębi ugrupowania i na tyłach przeciwnika oraz wykorzystanie przez niego na szeroką skalę desantów i grup dywersyjnych - ograniczą znacznie możliwości stosowania tego sposobu na przyszłym polu walki. W takich sytuacjach zbieranie podwładnych dowódców w sztabie przełożonego byłoby karygodnym błędem, dowódca zaś może wyjechać i w stosunkowo krótkim czasie postawić zadanie bojowe jednemu z wykonawców. W celu przekazania zadań bojowych pozostałym wykonawcom należy wysłać oficerów sztabu. Oficerowie ci powinni przekazywać im zadania bojowe w formie graficznej z mapy lub - jeżeli treść ich jest krótka - w formie pisemnej.

W toku bitwy, w sytuacjach wymagających wprowadzenia decyzji w życie w bardzo krótkim czasie, najczęściej stosowanym sposobem będzie przekazywanie rozkazów i zarządzeń bojowych za pomocą środków łączności z automatycznymi urządzeniami utajniającymi. Najważniejsze zadania bojowe powinny być przekazane przez dowódcę osobiście, a w tych sytuacjach, w których konieczne jest jednoczesne przekazanie zadań bojowych kilku wykonawcom, zgrany sztab może uzyskać dobre rezultaty przekazując je zarówno przez dowódcę jak i najbliższych jego współpracowników; szefa sztabu, szefa oddziału operacyjnego, szefa wojsk raketowych i artylerii oraz odpowiednio przygotowanych oficerów wydziału operacyjnego.

x
x x

W skrypcie zostały omówione przede wszystkim zagadnienia teoretyczne. Opracowywanie i przekazywanie zadań bojowych. Możliwe rozwiązania dotyczące opracowania zadań bojowych na poszczególnych szczeblach dowodzenia i w konkretnych rodzajach działań bojowych są przedstawione w oddzielnych wydawnictwach, wyszczególnionych w materiałach źródłowych i pomocniczych. Zapoznanie się z tymi materiałami, a przede wszystkim

z wydawnictwami: "Wzory dyrektyw operacyjnych, rozkazów operacyjnych oraz zarządzeń i meldunków bojowych /front, armia/"; "Sformalizowane blankiety zarządzeń bojowych armii"; "Unifikacja i formalizacja dokumentów bojowych" oraz "Instrukcja posługiwania się sformalizowanymi blankietami zarządzeń i meldunków bojowych /front, armia/", stwarza możliwość lepszego zrozumienia omówionych w skrypcie zagadnień.

OPRACOWAŁ

płk dr Bogusław BIDZIŃSKI

Wydrukowano w 200 egz.

Egz. Nr 1-200 Bibl. Tajna

Wyk. płk Bidziński

Druk. M.S.

Nr ks. 01512/03293/WW

Kor. H.W.

Wykaz materiałów źródłowych i pomocniczych

1. Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja, pułk/ par. 53.
2. Regulamin Służby Polowej Sztabów par. 97-100 i 105-110.
3. Podręcznik "Taktyka Ogólna", str. 37-39.
4. "Taktyka ogólna" /Przykłady taktyczne/, nr biblioteki naukowej 012971, str. 24-27, 33, 34, 37, 54-58, 68, 70, 82-84, 90, 93, 105-107.
5. Podręcznik "Służba Sztabów Ogólnowojskowych", nr biblioteki naukowej 012010, str. 39-42 i 80-93.
6. Wzory dyrektyw operacyjnych, rozkazów operacyjnych oraz zarządzeń i meldunków bojowych /front, armia/ wyd. ASG 1970 r., nr biblioteki szkoleniowej 015309.
7. Instrukcja posługiwania się sformalizowanymi blankietami zarządzeń i meldunków bojowych /front, armia/ wyd. ASG, 1969 r. nr biblioteki szkoleniowej 013980. IP.
8. Sformalizowane blankiety zarządzeń bojowych armii, wyd. ASG 1969 r. nr biblioteki szkol. 015183. IP.
9. Unifikacja i formalizacja dokumentów bojowych /rozdział w Zbiorze Prac Akademii nr 4/46., wyd. ASG 1969 rok nr biblioteki naukowej 014036/.

